

DENK AAN ANDEREN

Neen, we gaan thans niet spreken over dien bruten vorm van egoïsme, die alleen maar met zichzelf rekest en voor wie de anderen lucht zijn.

We denken thans niet aan die zelfzuchtigen, die, als de rijke man in de gelijkenis, zelf alle dagen vroolijk en prachtig kunnen leven, en vergeten, dat er een Lazarus ligt bij hun poort. We willen ditmaal alleen op 'n paar „kleine” dingen de aandacht vestigen: doodgewone dingen, waaraan wij allen ons telkens door *gedachte-loosheid* schuldig maken.

De Zwitsersche paedagoog Förster spreekt ergens over „de ethiek van het deursluiten.”

Op het eerste gehoor klinkt die uitdrukking wat vreemd, wat overdreven.

Zit daar ook al een zedelijk vraagstuk aan vast? Aan dat deursluiten? Jawel; even zeker als de Apostel Paulus een ethisch vraagstuk voelde in het gebruik van vleesch in de gemeente van Korinthe, en wat hem die bekende woorden in de pen gaf: „Hetzij gij eet, hetzij gij drinkt, hetzij gij iets anders doet, doet het al ter eere Gods.” (1 Kor. 10 : 31.)

Een zedelijk probleem kan ook schuilen in het deursluiten.

Gij verlaat uw kamer of uw huys — bons! — daar valt de deur met een slag achter u dicht!

Gij merkt het nauwelijks, maar daarbinnen ligt één van uw huisgenooten met zware hoofdpijn. Uw harde geluid doet pijn. Echt pijn!

Zijt ge egoïst? Ongevoelig voor anderen? . . .

Met verontwaardiging wijst ge die gedachte af.

't Was achteloosheid, onnadenkendheid.

Ge zijt vanavond wat laat. . . . 't kan den beste gebeuren! . . .

Maar, als ge u nu naar uw slaapkamer begeeft, denkt ge er dan aan, dat de anderen reeds rusten, en misschien na veel woelens juist in hun eersten slaap zijn weggelegden?

Dat is de ethiek van het deursluiten: Denk aan anderen!

Onze gedachten gaan in dezen vacantie-tijd vanzelf naar hotel of pension, waar deze „doodgewone” dingen nog meer klemmen. Ge zit in een huis vol menschen. Menschen, die uit zijn en meer nog dan anders in de vrijheid leven en willen leven. Maar ook menschen van verschillenden leeftijd en gezondheidstoestand en gemoedsgesteldheid.

Wat kunnen we niet in die tijdelijke

samenleving elkaar — onwetend en stellig: onwillend! — het leven moeilijk maken.

Ge hebt met uw gezelschap een vroolijken dag gehad. We gunnen u gaarne nog wat na-praten. Maar. . . . denk aan anderen!

Gij kunt morgen uitslapen. . . . een ander is juist wat vroeger ter ruste gegaan, omdat hij morgen vroeg op stap wil.

Denk aan anderen!

Ge neemt eindelijk afscheid, vergezelt elkaar nog tot de deur van uw kamer en dan galmt het over de gangen: „Nou, slaap lekker! . . . wel te rusten! . . . dáág!”

Goed gemeend tegenover degenen, wien deze nachtgroet geldt. . . . maar. . . . bittere ironie tegenover vele anderen.

Onnadenkendheid! — 'k geef het gaarne toe — maar ook onnadenkendheid is vaak een ethisch vraagstuk.

In het bekende boek: „Misundestood” wordt geteekend, hoe de jongens door het sleutelgat van vaders kamer hem gadeslaan bij zijn toilet. „Kijk, nu gaat hij zich scheren! . . .” Daar zijn gasten, bij wie ge waarlijk niet eens, onbescheiden, door het sleutelgat behoefte te gluren, om precies op de hoogte te zijn van de vorderingen van hun demobilisatie.

Dragonderstappen dreunen in de kamer boven u. . . . de deur wordt met veel lawaai geopend, schoenen buiten gezet. . . .

Och, de rest weet ieder, die wel eens het slachtoffer van een huidruchtigen bovenbuur was.

Denk aan anderen!

In dit verband denk ik vanzelf ook aan de radio-manie. Zoo ergens gezondigd wordt tegen den leefregel:

Onthoudt hun toch

„Denk aan anderen,” dan is het hier. Het schijnt zelfs, of velen dezen regel aldus uitleggen, dat men met open vensters en deuren de halve buurt deelgenoot moet maken van zijn radiogenoegens.

Gaarne gun ik ieder zijn plezier. Maar is het geen ergerlijke gedachte-loosheid, om zijn bureu op een mooien zomerdag te plagen door een luidschreeuwer, die van den vroegen morgen tot den laten avond uit volle borst schettert?

O, die radio-distributie!

't Kost immers niets, al laat je hem den heelen dag aan.

Maar ondertusschen genieten we permanent van de oude herinnering aan kermistijd met zijn geluidschau van draaiorgels.

Denk aan anderen.

Daar liggen in de buurt misschien zieken of menschen, die behoefte hebben aan rust.

En stellig zijn er verscheidenen, die volstrekt niet altijd in de stemming zijn om het station uwer keuze te waardeeren.

Denk aan anderen.

Ik wil heel voorzichtig zijn met het woord „beschaving.”

En toch. . . . naar mijn gevoel spreekt de echte, innerlijke beschaving hier wel een woord mee.

En voor ouders ligt hier zeker ook een taak.

Liever wijs 'k op de goede volkspreuk: „Wat gij niet wilt, dat u geschiedt, doe zulks ook aan een ander niet.”

Of nog liever — want, die volkspreuk is louter negatief! — nog liever denk ik aan het positieve woord van den Heiland: „Alle dingen dan, die gij wilt, dat u de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzoo.” Denk aan anderen.

Dr G. P. M.

Vacantie 1940

UW AANDACHT NIET

Een tooneeltje in den trein, één dezer dagen: een man en een vrouw, beiden recht en slank. Beiden met een ernstige, strakke uitdrukking op hun gelaat. Te strak, als men lette op de schatten, die ze bij zich hadden: een meisje van misschien twee jaar, dat rustig sliep; een jongen van een jaar of vier. Doch begrijpelijk werd die uitdrukking, wanneer men zag naar de vele bagage, die ze meezeulden. Die hoeveelheid, doch vooral de verpakking, deed vermoeden, dat ze behoorden

tot hen, die hun huis hadden moeten verlaten, nagenoeg alles achterlatend. Waarschijnlijk hadden ze het nog goed getroffen en waren bij familie of kennissen onder dak geweest. Ze keerden althans niet met den grooten stroom huiswaarts. Maar wat men dan ondervindt is genoegzaam om de vroolijkheid van iemands wezen te weren. Doch daar was het kind, de jongen, van wien niemand notitie nam. Hij verveelde zich; hij deed dingen, die hem verboden waren. O nee, geen

ernstige ondeugendheid. Alleen maar een beetje afleiding, zooals een kind in een trein die zoekt, door langs de raampjes te strijken en zich daarbij vuil te maken. Het werd hem verboden en hij begon te huilen. Een blik van zijn vader was voldoende om hem tot stilte te manen. Neen, het was geen lastig kind. Hij had er alleen maar behoefte aan, dat iemand zich een beetje met hem bemoeide.

We naderden de stad, waar ze moesten overstappen. De vader droeg de bagage tot op het voorbalkon. Natuurlijk volgde zijn kleine zoon zijn gedragingen met belangstelling. Hij zei iets tegen zijn moeder. Hij ook deed een paar stappen in de richting van dat voorbalkon. Het gezicht van zijn moeder bleef even strak. Ze zei enkel: „Bemoei jij je er nu maar niet mee.” Wat wel het allermoeilijkste was, wat ze van hem vragen kon. Toen kreeg de kleine jongen een oude dame in het oog, die naar hem keek. Misschien was ze grootmoeder van een stel kleinkinderen en dacht ze aan hen. Misschien behoorde ze enkel tot die menschen, die altijd iets van het kind in zich houden. Hoe het zij — de jongen voelde haar sympathie. Zijn gezichtje lichtte op; hij begon te vertellen en uit te leggen. Ik ben er niet zeker van, dat de oude dame hem verstond, maar dat deed er minder toe. Het kind voelde haar belangstelling en dat was op dit oogenblik voor hem voldoende.

Later zag ik het groepje nog weer op het perron, vanwaar hun trein vertrok. Deze stond geheel aan het eind en de jongen had moeite zoover te zeulen met zijn koffertje, dat waarschijnlijk zijn persoonlijke eigendommen bevatte. Hij was ook nog maar zoo'n peuter. Ditmaal lette de moeder wel op hem. Ze had haar handen overvol, doch ze zei iets tegen hem. Zijn kleine hand greep een hengel van de tasch, die zijn moeder droeg. En dat bleek steun genoeg. Moedig stapte hij weer verder. Hij voelde zich niet langer vergeten en alleen gelaten. Nog zie ik het gebaar, waarmee zijn handje naar die tasch greep. Iets van moeder, al was het dan ook niet haar hand!

Er zullen moeders te over zijn op het oogenblik, die maar weinig aandacht kunnen geven aan haar kinderen. Misschien is daar een groot verdriet, waarmee ze nog niet klaar kunnen komen. Of het verlies van have en goed of van schijnbaar vaste vooruitzichten. Misschien willen de verschrikkingen, die ze meemaakten, haar nog niet uit de gedachten. Mis-

schien is dat verder gaan met saamgeknepen lippen en strak gezicht de hoogste moed. En zeggen ze: „We mogen onze kinderen nu niet verwennen. Zij ook moeten leeren aan te pakken; zichzelf te redden; de moeilijkheden te overwinnen. Als we hun dien moed meegeven, doen we hun een beteren dienst, dan dat we hen verwennen met lievheden en er slappelingen van maken.” En daarin hebben ze gelijk. Als ze maar niet vergeten, dat een kind een kind blijft. Dat het de aandacht en de liefde van de ouders even noodig heeft als de zon en als zijn voedsel. Het is voor een deel van onze jeugd heusch niet kwaad, als ze leeren aan te pakken. Allereerst zichzelf aan te pakken. En dat deel, dat hiervan al wel afwist, heeft het nu gemakkelijker. Doch wanneer er een jeugd onder ons moet opgroeien, die enkel maar weet van de samengeknepen lippen en den wil om te slagen, en die geen oog en geen gevoel heeft voor de zachte en schoone dingen in dit leven, dan zouden ze in den

grond toch arm zijn. Niet slechts de samengeknepen mond en de gebalde vuist, doch bovenal het omhooggeslagen oog en de gevouwen handen vormden de kracht van onze vaderen in tijden van moeite en zorg. Laten we dit nooit vergeten. En laten we zorgen dat we, hoe dan ook, tijd vinden om tot onze kinderen hiervan te spreken. Doch dan moeten we allereerst tijd voor hen vinden als ze nog heel jong zijn. Als ze nog weinig meer van ons vragen dan af en toe een glimlach, een bemoedigend woordje, een klein bewijs dat we hen opmerken. Dat we niet alleen en niet vooral hun fouten zien, doch dat we oog hebben voor alles wat hen interesseert. Zoo alleen groeit het vertrouwen, en blijft de genegenheid. En deze twee hebben we noodig, willen we in de latere jaren, wanneer zooveel invloeden van buiten hen bestormen, als ouders onze taak om leiding te geven met vrucht kunnen blijven vervullen.

J. M. W.-W.

De roem van het Westland